

Yüzü Silinenler Romanı Üzerine Kaan Arslanoğlu ile Söyleşi

Özgür Coşar- *Elektrik-Elektronik Yüksek Mühendisi*

ozgurcosar@gmail.com

Şubat 2017 tarihli birinci baskısı ithaki yayınlarından çıkan Yüzü Silinenler Darbe Günlükleri adlı romanı yayımlandığı ay okumuştum. 2 Mart 2018 tarihinde Kitapeki.com sayfasında Can Ahıskra'nın yazısını görünce, romanı tanıtmak için daha iyisini yazamayacağımı düşünerek, Arslanoğlu ile bir e-söyleşi yapmaya karar verdim. Aşağıda okuyacağınız söyleşi, umarım insanbu.com adresli internet sitesini keşfinize yardımcı olur.

Son romanınızda bir kez daha ana kahramanlardan birisiniz. Reenkarnasyon Kulübünde benzer bir tarz. Savunduğunuz fikirleri dolaysız aktarma olanağı sunduğu için mi tercih ediyorsunuz bu türü?

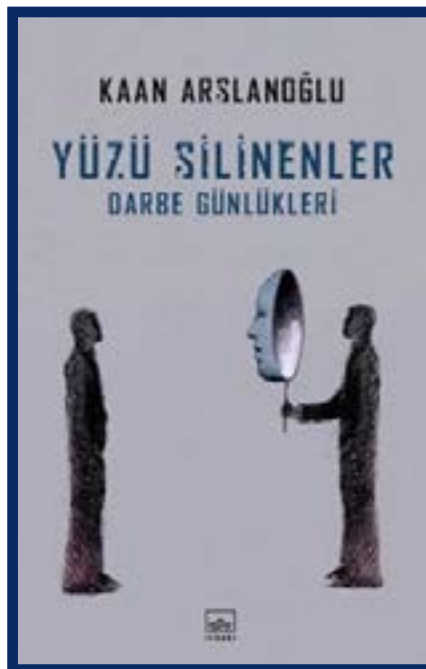
Savunduğum fikirleri dolaysız aktarma olanağı sunması nedenlerden sadece biri. Başka birkaç nedeni daha önde görüyorum.

Siyaset-erdem-gerçek arayışı ve kendini sorgulama... Bu dört atlinin ilişkisini devamlı ele alan, hep bu alanda araştırıp kafa patlatan biriyim. Siyaset kitleleri gütmeye sanatı. Siyaset bir yalan söyleme ve aldatma sanatı. Umudu abartma ve onu örgütleyip kullanma sanatı. En olumlu siyaset bile böyle. Fakat bu böyle diye onu tümünden boşlayamayız. İstesek de bu olmaz. Kökünün hakimiyeti o zaman daha da mutlaklaşır. Zaten yaptığımız her işin, düşündüğümüz her sorunun içinde siyaset var.

Fakat bizler siyasetçi değiliz. Daha doğrusu ben değilim. Siyaseti dolaylı yapıyoruz. (Belki de en doğrudanını yapıyoruz, ama bu ayrı tartışma konusu.) Ben bir yazarım. Kendimi "aydınlatmayla" yükümlü gören bir yazar kabul ediyorum. Benim için bir yazar olarak "gerçek arayışı" siyasetin de önünde yer alıyor. Tüm aydınlar ve bilim insanları için de bu böyle olmalı. Bizler çok sevilme

ve çok kitle toplama derdinde olmamalıyız. Sevilme de gerçekleri söylemeliyiz. Sevilme ve kitle toplama işini siyasiler yapsın.

Ya erdem? Hitap ettiğimiz kitlenin büyük ölçüde erdemsiz olduğunu biliyorum. Bunu gizlemeli miyim? Gizlesem erdemsizlik daha da artar gibime geliyor. Söylemeliyim o zaman. Söylediğim zaman kavgaya çıkıyor. Çok çirkin kavgalar çıkıyor. Yeri geliyor çirkefle çirkef, aptal ile aptal oluyoruz. Ben de o erdemsizlerle erdemsiz oluyorum. Susmayı erdem sayanlar boşuna saymıyor, bunda haklılık payı fazla. Ama susmak aynı zamanda başka bir erdemsizlik...

Bir de "Tanrı yazarlar" var. Roman ve hikaye yazarlar ve üstten bir yerden bakar, herkesi yargırlar, ama ne üstten baktıklarını kabul eder ne de kendilerini işin içine katarlar. İnceleme yazarları, köşe yazarları... Çoğu aynı kategoriden. Onlar eleştirir ama eleştiriden muaftırlar. Kendilerini hiç eleştirmezler. Çünkü olayın içinde değil gibidirler, onlar üst alemlerdedir sanki.

Ben tüm bunları sürekli sorguluyorum. Bunları sorgularken istisnasız herkesi eleştiriyorum. Övüyorum da birçok çevreyi, kişiyi. Övgüye değer işler yaptıkları zaman. Sonra başka bir bağlamda yerin dibine sokuyorum. Bunları hep açık ve sakınımsız yapıyorum. Romanlarımı da böyle yapıyorum. O zaman diyorum ki. Son üç

romanımda öyle dedim. İşin içinde ben de olmalıyım. Kendi zayıflıklarımı, kendimde gördüğüm eksikleri de eleştirmeliyim. Ben olayların, toplumun içinde yaşayan bir yazarım... O halde yazdığım romanda... Konu eğer uygunsa kendim de yer almalıyım. Okurlar romandaki kurgusal veya yarı-kurgusal karakterler ile birlikte beni de yargılayabilsinler.. yaşayan bir roman karakteri olarak.

Bunu narsistlik olarak gören çıkabilir. Öyle bir yönü de yok değil. Kişi kendini ne kadar açık ve dürüst eleştirebilecektir öte yandan? Bunu da sorabilirler. Onda da doğruluk payı var. Ama kişinin bir karakter olarak kendini ortaya koyması... Bir makalede veya romanda... Bir risktir. Cesaret isteyen bir şeydir. Ben tüm riskleri göze alan bir yazarım.

E-postalar ile ilerleyen kurgu bence de devrimsel. Facebook gibi günümüz insanının hayatının merkezine girmiş "sosyal medya"nın romandaki kullanımı yaratıcı. Psikiyatri uzmanlığınızı hatırlatarak sor-mak isterim ne olacak bu "klavye delikanlılığı"nın sonu? En masum tüketim boykotu bile uygulamaya geçemezken "sosyal medya"da esip gürleyebilmek "düzenin bir oyunu" mu?

Klavye delikanlılığı elbette düzenin önümüze koyduğu bir seçenek. Sistem bu çarklarla işliyor. Büyük sermayenin elindeki medyanın işlevi bundan hem para kazanmak, büyük paralar kazanmak; hem düzenin yağ deliklerine sürekli yağ damlatmak; hem de bilinçleri bilinçli olarak çarpıtmak. Bu medyaya karşı "müthiş muhalif" bir karşı seçenek çıktı: Sosyal medya. Ama bakıyoruz, oradaki bilgi sağanağı da, bilgi kirliliği de ana akım medyaninkini geçti. Sosyal medya insanı daha da aptallaştırıyor. En kötü yönlerini abartarak öne çıkartıyor ve insanı daha da çirkinleştiriyor. Tabii bu, düzenin işleyişi gereği ama, esas olarak insanın "normal" doğasının gereği. İnsan bu... Her haliyle bu. Yani düzenin bu oyunlarını geri püskürtmek istiyorsak önce temelini bilmeliyiz. İnsan doğasını ayrıntılı olarak iyi kavramalıyız ki, karşı önlemlerini alabilelim. Yoksa boş bir düzen karşıtı söylem içinde düzenin dişlileri haline geliriz. Şimdiki muhalefet gibi... Alayı böyle... Karşı çıkamayacağımız güçleri... Örneğin burada sosyal medya gerçeğini... Bilerek... Bir Uzak-Doğu Dövüş ustası gibi onu yok edemeyeceğimiz gerçeğini kavrayarak... Onun gücünü ona karşı kullanmanın yollarını araştırmalı, denemeliyiz... Romanda böyle bir tema ve tartışma da var zaten... İnsan BU sitemizde başından beri bu tür şeyler tartışıyoruz.

Romanın sonuna kadar süren bir gizem var. Bir yandan insanbu.com okurlarının takip ettiği tartışmaları bu roman ile sizi tanımış olanlara aktarırken bir yandan da polisiye gibi bir kurguyu oluşturmak nasıl mümkün oldu? Daha açık sorarsam bu roman-dakilerin ne kadarı gerçekten yaşandı?

Bizim sitede ilk yıllarda çok yoğun tartışmalar yaşanırdı. Şimdi epey azaldı. Azalmanın nedeni biraz bizim bilinçli müdahalemizden, bir nedeni de facebook ortamının daha öne çıkmasından. Her haberi orada da paylaşıyoruz ve orada daha çok tartışma yaşanıyor, sitedeki tartışmalar ikinci plana geriliyor. Buna neden girdim... Özellikle ilk yıllarda çok sayıda isimsiz ya da takma isimli yorum geliyordu. Günde ortalama dört-beş... Övenler, daha çok da sövenler, laf sokanlar, polemik yapanlar, birbirine laf atanlar, bize dalaşlar... Çoğunu onaylıyorduk, ağır küfür olmadıkça. Bunları kimler gönderiyordu? Kimler orada kıyasıya kavga ediyordu birbiriyle veya bizimle? Bazılarının kim olduğunu saptadık. Bazıları hakkında kuvvetli tahminlerde bulunduk. Bazılarının kim olduğunu anlayamadık... Kimisi çok yakın tanıdıklardı, kimi uzak tanıdıklar, bazıları muhtemeldir ki hayli ünlü zatlar, bazıları ise hiç tanımadığımız şahsiyetler. O kavgaları yatıştırmaya, bir yola sokmaya ya da denetlemeye çalışmak çoğu zaman son derece yorucu ve can sıkıcıydı. Kim olduklarını anlamaya çalışmak da keza, vakit alıcı ve öfkelenendirici. Ama bu iş kimi zaman da gayet eğlenceliydi.

İşte "Yüzü Silinenler" romanımın kurgusu bu uğraşlar sırasında aklıma geldi. Roman büyük ölçüde kurgusal olmakla birlikte, oradaki olay ve kişiler İnsan Bu içindeki bu yorum savaşlarından ve o yorumların gerçek ve sanal sahiplerinden kuvvetli esinlenmeyle ortaya çıktı.

Uzunca bir süredir insanbu.com sayfasını yayınlıyorsunuz. Bu süreçte yazarınız olan isimlerin kimileriyle yollarınız ayrıldı. Sert sayılabilecek tartışmalar da yaşandı ayrılıklar sürecinde. Tüm bu süreçleri "insan bu" kapsamında değerlendirmenizi istesem.

Önceki soru ve cevaplardan devam edeyim. Ne demiştim: Romanlarda bile kendi kişiliğimle açığım. Övgüye ve sövgüye. İkincisi çok daha ağır basıyor elbette. Yazıyoruz... Durmadan yazıyoruz ve herkesi eleştiriyoruz. İnsan BU'ya bakın... Bakmak ve incelemek her iyi niyetli insana bedava... Kötü niyetlilere de sonuna dek açık... Ama onlar bakmaz ve incelemezler. Sadece suçlarlar. Baktığınız zaman ne

görürsünüz? Benim fikirlerime ve tarzıma ters çok sayıda yazı bulabilirsiniz mesela. Bunu demokratlık gereği değil (pek demokrat sayılmam), içime kurt gibi yerleşmiş örgütlülük ve birlikte hareket etme ruhu hasebiyle kabul etmişim. Ya yorumlar... Orada bana sokulan yüzlerce lafı, hatta arada birçok açık hakareti görebilirsiniz. Küfür olmadıkça bunu face'de bile silmiyorum, yeter ki kimden geldiği açık olsun...

Ama bazı arkadaşlarımız kendilerine en ufak bir yüklenme olunca, ben onlara az buçuk dalınca, bunu kaldıramıyor, 1.de olmasa bile 2.cide aşırı bir tepki gösterip köprüleri atıyorlar. Köprüleri atanlar ne yazık ki onlardır, ama buna onları benim zorladığım da ayrı bir gerçek.

Çünkü...

Bir- Birilerini şiddetle eleştiren arkadaşlarımızın başka birilerini de aynı cesaretle eleştirebilmesi gerekir. Eleştiride çifte standart insan BU'da oturtmaya çalıştığımız ilkelere en ters şey.. Oysa bazı arkadaşlarımız insan BU'nun ışığını yetersiz görüp (haklı olabilirler) başka ışıklara hayranlık besliyorlardı. Dolayısıyla o ışıklara karşı eleştiri okları hiç yönelmiyordu. Buna bir yere kadar tahammül edilebilir, bir yerden sonra edilmez. Bir de şahsen çeyrek dostluk en katlanamayacağım şeydir hayatta. Hele yazı-düşün dünyasında. Yarım dostlukta bile kavga çıkarmaya başlar ve insanları test ederim...

İki- Herkes, en başta ben, en ağır eleştirilere ve sövgülere muhatap iken birilerinin bundan muaf tutulması eşitlik ilkesine ters. Özellikle bu ayrılan arkadaşlarımız... Bana karşı gösterdikleri sertliği, oradaki takdir edilesi cesareti başka dostlarına karşı da göstermeliler. Ama onları sakınıyor, beni sakınmıyorlarsa zaten dostluk daha önceden bitmiştir. Evet çabuk öfkeleniyorum, bunu bazen denetleyemiyorum. Açık bir zaaf. O olmasaydı belki şu halimle, bu ilkelerimle bile çok daha popüler yazar olacaktım. Ama bazen düşünüyorum da, iyi ki öfkeliyim. Çünkü insanların gerçek yüzü kavga sırasında ortaya çıkıyor. Bunlar birer deneydir, sınavdır, erginlenmedir. Krizlerle test edilmemiş dostluklar gerçek dostluk değildir. İçte saklanan nefretlerle yürütülmeye çalışılan arkadaşlıklar da arkadaşlık değildir. Bunların kusturulması gerekir (katharsis) ki, kusulduktan sonra geriye bir sevgi-saygı kalmışsa, altın olan budur.

Üç- Solda, genel geçer sol popülizme, kalitesizliğe ve karaktersizliğe yatırım yaparsanız her zaman belli bir kitleniz olur, onların küçük yıldızları halinde kala-

bilirsiniz... Benim açımdan bunun hiçbir değeri yok. Ama asıl yaşam ve sosyalizm mücadelesi açısından bir değeri yok. Popülizme yaklaştığım her an bunu fark ettim ve uzağa kaçtım, böyle popülerliğe hiç özenmedim.

Bu dediğim şey her yere çekilebilir, herkesin diyebileceği genel geçer bir sav mı? Belki... Ama kesin bir ölçütü var ileri sürdüğüm. Birilerini eleştirmede gösterdiğiniz cesareti... Kendi tarafını... Hatta kendini eleştirmede, eleştiriye açık olmada gösterebiliyor musun? Bizler kavgalarımızı istisnalar hariç hep açık, tüm okura açık yaşadık... Yazılı, belgeli... Hangi yayın organında editörlere bu kadar saldırı var? Belki benzer birkaç yayın?

Başka deyişle bizler siyasetçi değiliz. Siyasetçilik yeri geldiğinde çeyrek dostluklara, hatta 1/10 luk bir sevgi ilişkisine katlanmak demektir. Biz ise kolektif bir yayın, ama başkalarından bambaşka bir kolektif yayın çıkarma sevdasındaydık. Buna neden katlanalım?

Sonuç olarak: Başlangıçtan bugüne 10'na yakın arkadaşımızla yolumuz kavgalı ayrıldı. Bazıları da sessizce uzaklaştı. Bunların hepsi iyi insanlardır. Hatta dünya ve Türkiye ortalamasında düşünürsek, her biri seçkinlik derecesinde iyi insandır. Her birinin ayrılışına tüm samimiyetimle söylüyorum, üzüldüm, halen de üzülüyorum. Ama hiçbirindeki tavrımdan pişman değilim. Ayrılığımız iyi olmuştur.

Çünkü... Dedim ya... Ben yazar olarak ayrı bir duruş geliştirme ve o duruşu koruma derdindeyim. O halde birlikte olduğum yazar dostlarım da bunu saygıyla karşılamalı. Köstek değil, destek olmalı. Kitleye açılım derken yaşadık en ağır kavgaları. Durmadan en yakınımızdakilerle kavga ederken kitleye sıra gelmedi ki. Zaten solun sol olamamasının başat nedeni uzaktakilerden değil, en yakınımızdakilerden, hatta kendimizden gelen dirençtir.

O halde kitleye birlikte açılacaksa her arkadaş gönül birliğini tam göstermeli, sadece bana değil, öteki yazar arkadaşlarına da aynı sevgiyi göstermeli. Yarım dostluktan nefret ettiğimi bilmeliler. İnsan Bu ne? Dünya ve Türkiye ölçeğinde bir bok mu, güç mü? Onun diktatörü olsam ne yazar? Bunun farkındayım. Farkında olduğum için de işte çeyrek dostluklara kapalıyım. Küçüğüz, küçücüğüz... Bari onurumuzla küçük kalalım. İnsan BU... Ama mühim olan insanlık... Üst insanlık... Belki de geleceğe bırakacağımız iz... Belki de o kavgalarımız...